

Aksveronika (*Veronica spicata*).
Foto: Øystein Røsoek

Krattalant (*Inula salicina*). Foto: Øystein Røsoek
Midten: Nordre stranda. Foto: Fylkesmannen i Telemark

Värmarihand (*Orchis mascula*)
Foto: Fylkesmannen i Telemark

Liljekonvall (*Convallaria majalis*)
Foto: Trond Haugskott

LANGØYA LANDSKAPSVERNOMRÅDE

med plante- og dyrelivsfredning

Du står nå på en 450 millioner år gammel havbunn. De kalkrike bergartene på Langøya danner grunnlaget for en vegetasjon som krever mye næring og helst litt tørre forhold. Det meste av skogen her ute er kalkfuruskog. På de nakne knausene klorer spesielle lavarter seg fast, og der det er litt mer jord blomstrer flere sjeldne planter. De byr i sin tur på mat og ly for uvanlige og sjeldne insekter. Alt dette mangfoldet setter farge på et helt spesielt kystlandskap med historiske røtter.

SÅRBAR NATUR - VERNEBESTEMMELSER

Mange av de spesielle naturverdiene i området er truet av tråkk og slitasje. Bruk derfor hovedstiene! Husk også at det er bålforbud fra 15. april til 15. september.

Langøya ble vernet som landskapsvernområde i 2006 for å beskytte naturverdiene. Gjør deg kjent med verneforskriften for området, som bl.a. sier at:

- Overalt i området utenom på stier og gressplener, er planter og insekter fredet mot skade og ødeleggelse.
- Bruk av landskapsvernområdet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- Forsøpling er forbudt.
- Du kan plukke bær og sanke matsopp.

PLANTE- OG DYRELIVET

På Langøya finnes flere sjeldne plantearter. Mange av disse finnes bare på kalkfjell, blant annet flere orkidéer som flueblomst og vårmarihand. Reinrose er en fjellplante som har overlevd her ute siden slutten av forrige istid, og som ikke finnes ellers i lavlandet. Mange av planteartene i området liker seg best der det er lysåpent. Aksveronika og krattalant er blant disse.

Flere av planteartene er viktige vertsplanter for insekter, for eksempel sommerfugler. Noen av disse er knyttet til bare én plantearter. Krattalant-fjærmøllen er et eksempel på en slik art. En lang rekke sommerfuglarter finnes på Langøya, og mange av dem er truet av utryddelse fordi vertsplantene er blitt borte.

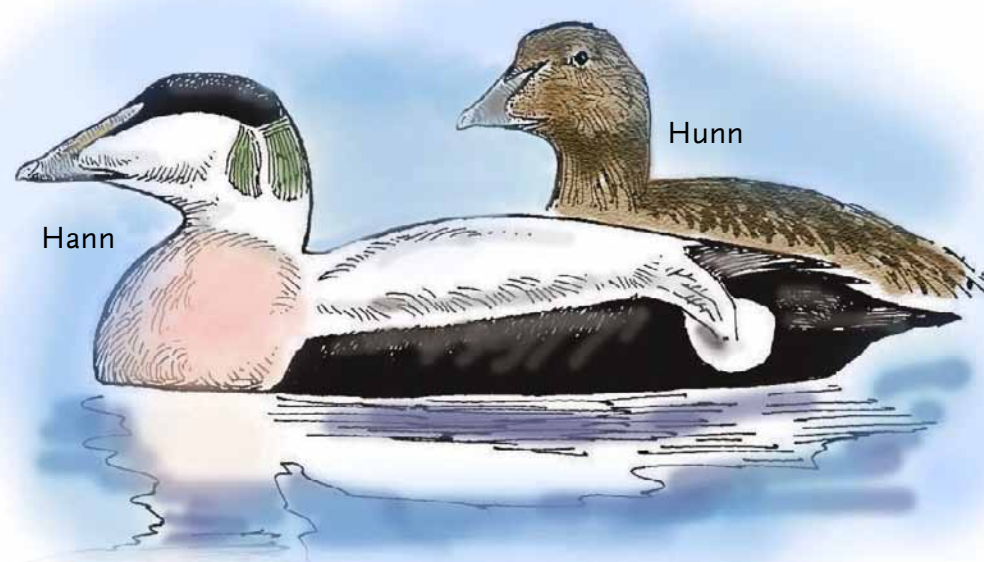
Langøya er også levested for svært sjeldne arter av blant annet sopp, lav og snegler som bare finnes på kalkfjell. Noen av dem har rare og eksotiske navn, slik som hjernetrøffel, vifteglye og tannsynderknøttsnegl.

Når du er på tur på Langøya kan du også stifte bekjentskap med flere kjente og kjære arter som for eksempel blodstorkenebb, liljekonvall, ærfugl og tjeld. Fuglelivet i området er rikt. Under trekket kan du se mange arter som er på gjennomreise.

SKJØTSEL

Fram til begynnelsen av 1900-tallet ble det drevet landbruk på Langøya med hest og ku på beite. Etter hvert som driften opphørte, grodde skogen igjen med busker og kratt. Gjengroinga har ført til tett skog som truer verneverdiene. For å hindre at naturverdiene går tapt, er landskapet avhengig av skjøtsel. De viktigste skjøtselstiltakene er tynning av skogen med påfølgende beiting. Målsettingen er at øya skal bli mer lysåpen og også i framtida være levested for et mangfold av blomster, sommerfugler og andre arter.

 Langøya, «the Long Island», is a limestone island with special natural qualities. Most of the island is protected as a landscape conservation area (green line on map) where plants and insects are protected. Calcareous rock is rare in Norway, in the lowlands found only in a few isolated areas. Here you will find many species of plants, insects and other groups which are uncommon or threatened by extinction in Norway. Examples are shown on the pictures and illustrations - Fly Orchid, Spiked Speedwell, Irish Fleabane, Green-Underside Blue (butterfly) and others. Common species like Bloody Crane's-bill, Lily-of-the-valley and Eider are also shown. Many of these species are dependent on open situations, and expanding trees and scrubs threaten them. The County Governor of Telemark therefore aims to keep parts of the island open by grazing and clearing. There are no restrictions on admission in the landscape protection area, but pay attention to the nature, and keep gates closed. Have a nice trip!

Ærfugl (*Somateria mollissima*)
Ærfuglene er gode dykkere som spiser bunndyr som blåskjell, sjøstjerner, krabber osv. For å unngå rovdyr hekker den på øyer og holmer. Reiret legges i en fordypning på bakken og føres med dun fra brystet.

Flueblomst (*Ophrys insectifera*)
Blomsten har ingen nektar eller annen belønning til insektene. Pollineringa er basert på lurei. Blomsten etterligner hunner av graveveps i lukt og utseende. Hannvepsen lures til å parre seg med blomsten, og dermed sprer den pollen. Planten er fredet.

Kløverblåvinge (*Glaucopsyche alexis*)
Larven til kløverblåvinge lever på ulike erteplanter i blomsterrike enger og bakker, ofte på kalkgrunn. Færre leveområder har ført til at arten har gått tilbake.

Blodstorkenebb (*Geranium sanguineum*)
Den trives i solvendte tørrbakker på kalkrik grunn nær kysten. Blomstringen er i juni og juli. Flere insekter er knyttet til blodstorkenebb, bl.a. larven til sommerfuglen rødlekkeblåvinge.

Tegnforklaring

- Langøya landskapsvernområde med plante- og dyrelivsfredning
- Stier
- Toaletter
- Badeplass
- Fergebrygge
- Gjestebygge
- Eng, gras
- Skog
- Fjell
- Bygning

Langøya unntatt Langøya Hovedgård er skjærgårdspark

Målestokk: 1:7 000 Ekvidistanse: 5 m

0 50 100 200 300 400 Meter

Kartgrunnlag: FKB, Norge digitalt
Kartproduksjon: Fylkesmannen i Telemark, 2012

INFORMASJON

FORVALTNINGSMYNDIGHET:
Fylkesmannen i Telemark
Tlf: 35 58 61 10
www.fylkesmannen.no/telemark

DRIFT:
Skjærgårdstjenesten
Tlf: 35 96 50 00

OPPSYN:
Statens naturoppsyn Skien
Tlf: 73 58 05 00
www.dirmat.no
www.naturoppsyn.no/skien

GRUNNEIER:
Bamble kommune
Tlf: 35 96 50 00
www.bamble.kommune.no